

Lärarhandledning

Ögonstickaren

Av Ingelin Angerborn

En lärarhandledning av Lina Stoltz

9–12 år

Om boken

När Julis pappa köper ett gammalt golvvur börjar märkliga saker hända. Mystiska trollsländor dyker upp på de mest egendomliga ställen, Julis bokstavspärlor försvinner en efter en och klockan som inte fungerar slår plötsligt tretton slag.

Tillsammans med sin bästa kompis Lovisa försöker Juli ta reda på mer om klockans historia. Spåren leder till en gåtfull urmakare och en gammal legend om olycka, död och mörk magi. Vad är det egentligen för klocka som Julis pappa har fått tag på?

Om författaren

Ingelin Angerborn är född 1966 i Göteborg och bosatt i Linköping. Hon debuterade 2002 med bilderboken *Pelle Pyton på friarstråt*. Året därpå vann hon Tidens barnbokstävling med *Om jag bara inte råkat byta ut tant Doris hund*. Sedan dess har hon skrivit en lång rad barn- och ungdomsböcker, varav flera bokserier i olika genrer, t.ex. humor, kärlek och rysare. *Rum 213* har även filmatiserats.

Jobba vidare med boken

Den här handledningen innehåller tips och övningar som kan hjälpa dina elever att utveckla sin läsförståelse och läslust genom att träna på läsförståelsestrategier, att göra textkopplingar och relatera till egna erfarenheter. Du får även förslag på uppgifter som fungerar ämnesövergripande.

Tänk på att ha fokus på läsupplevelsen och se uppgifterna som ett komplement för att öka intresset för texten. Alla uppgifter är fristående från varandra, så du kan hoppa över uppgifter och du kan även lägga till egna frågor och diskussioner som du tycker passar.

Det finns uppgifter att göra innan ni börjar läsa, under läsningens gång och när boken är utläst. Variera mellan att göra uppgifter enskilt, i par eller mindre grupper och gemensamt. Alla uppgifter är kopplade till läroplanen (Lgr 22) och kursplanen i svenska samt svenska som andraspråk för åk 4-6.

Före läsningen

- Vad tänker du om boken när du tittar på omslaget?
- Beskriv vad omslaget föreställer.
- Vilken känsla tror du omslaget vill ge?
- Vilka färger har använts?
- Vilken teknik är det gjort med? (fotografi, tecknat, målat, collage etc)

Har du tidigare läst något av författaren? Vad handlade den boken i så fall om?

Under läsningen

Variera gärna mellan högläsning och tyst läsning. Du kan till exempel läsa några rader eller stycken från början av kapitel högt innan eleverna får läsa vidare själva. Ibland kan du högläsa ett helt kapitel.

Oavsett om det är högläsning eller tyst läsning kan det finnas behov av att stanna upp och diskutera en del ord och uttryck. Texten innehåller en hel del ord som är obekanta för barn idag. Oftast förstår de texten ändå, men eleverna kan själva också samla på sig svåra ord som sedan kan användas i övningar. Ge gärna eleverna i uppgift att använda ord och uttryck i egna, påhittade meningar för att visa att de förstår hur de används. Du kan också diktera ord eller meningar och låta eleverna skriva det du säger.

ORD OCH UTTRYCK

Förslag på ord och begrepp att fundera över och prata om betydelsen av. Skriv gärna upp på tavlan så alla ser.

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

Dessa är indelade i tre kategorier:

- På raderna, som handlar om att hitta svaret i texten. Det explicita.
- Mellan raderna, att dra egna slutsatser, analysera, inferera och tolka. Det implicita.
- Bortom raderna, att reflektera och tänka mer utanför berättelsen, antingen genom att diskutera i helklass eller mindre grupper. Här görs också kopplingar till elevens egna erfarenheter.

ÄMNESÖVERGRIPANDE

Förslag på ämnesövergripande arbete:

- Insekter (biologi)
- Myter och folktro (historia)
- Skapa trollsländor i olika kreativa material (bild)
- Olika sätt att mäta tid (teknik)
- Sömn (biologi)
- Judo (idrott & hälsa)

Läsförståelsefrågor

Kapitel 1

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

snöat in på, fröjd för ögat, pricken över i:et, golvur

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

På raderna

- Varför ska klockan säljas?
- Hur gammal är klockan?
- Vad tänker Juli om magi?

Mellan raderna

- Vad är en urmakare?
- Mia säger att hennes mamma är förvirrad. Varför är hon förvirrad?

Bortom raderna

- Vilken typ av möbler och inredning gillar du? Nytt eller gammalt? Vitt eller färgglatt? Modernt eller personligt?

Kapitel 2

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

gloria, urtavlan,

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

På raderna

- Hur upptäcker Juli den gamla kvinnan, Harriet?
- Varför går Juli iväg från finrummet?
- Vem är Olof?

Mellan raderna

- Varför ger Julis pappa henne en menande knuff?
- Vad ska hända när Harriet har hört de tretton slagen?

Bortom raderna

- Känner du någon som heter Juli? Är ditt namn mer vanligt eller ovanligt? Vad tycker du om det?
- Harriet är 96 år. Har du träffat någon som är väldigt gammal? Hur gammal är den äldsta person du känner?

Kapitel 3

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

livsberättelse, klämta, pendel

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

På raderna

- Varför packar de in klockan i filter?
- På vilket sätt är klockan trasig?
- Vad säger pappa om urmakarens magiska krafter?

Mellan raderna

- Vad menar Juli med att bo på ett museum?
- Varför säger inte Juli till sin pappa att det känns som om klockan tittar på henne?

Bortom raderna

- Julis pappa gillar historia. Vad tycker du är mer intressant att tänka på; förr i tiden eller framtiden?
- Har ni några gamla möbler och grejer i ditt hem? Varifrån kommer de? Vem har haft dem innan?

Kapitel 4

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

hjärnspöken

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

På raderna

- Vilka två saker är speciella just den här kvällen?
- Vad blir Lovisa besviken över?
- Vem är Adam?

Mellan raderna

- Varför säger Juli till Lovisa att klockan är magisk?
- Hur pratar Juli och Lovisa med varandra?

Bortom raderna

- Lovisa säger att vuxna är konstiga. Håller du med eller inte?
- När Juli vaknar är det helt svart i rummet. Gillar du att ha mörkt när du sover eller vill du ha något lyse tänd?

Kapitel 5

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

drog på munnen, talar för, betrakta

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

På raderna

- Hur upptäcker Juli trollsländan?
- Vad tänker Juli om hur trollsländan ser ut?
- Två konstiga saker händer i kapitlet. Vilka?

Mellan raderna

- Varför tror du att Julis mamma är lite ledsen?
- Vad menar Juli med att hon är tvåhundra procent säker?
- Hur gammal tror du att Juli är? Varför tror du det?

Bortom raderna

- Vad tycker du om att vara ensam hemma? Vad brukar du göra när du är ensam?

Kapitel 6

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

pranks

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

På raderna

- Vad säger Lovisa att klockan passar till?
- Hur förklarar Juli att trollsländan kommit in i lägenheten?

Mellan raderna

- Varför har Lovisa tagit ett foto på Adam på så långt håll att han knappt syns?
- Varför vill Lovisa gå runt Emirs hus?

Bortom raderna

- Tycker du att vissa saker är helt privata eller är det bra att kunna prata om precis allt med någon?
- Är du kär i någon?

Kapitel 7

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

kannibaler, förknippa, spinnverktyg, andlig budbärare

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

På raderna

- Varför vill Juli inte sitta vid lekplatsen?
- Vad tänker Juli om att göra ett judogrepp på Emir?
- Varför tycker Juli det var obehagligt att trollsländan flög över henne?
- Vad gör en skyddsängel?

Mellan raderna

- Hur känner sig Emir när han frågar Juli om judon?
- Vad menar Lovisa när hon säger "Den som väntar på nåt gott ..."?

Bortom raderna

- Vad tycker du är mest intressant med trollsländor? Fakta eller myter?

Kapitel 8

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

slump

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

På raderna

- Vilka två saker berättar Juli inte för sin pappa?
- Vad håller Juli på med när trollsländan dyker upp igen?

Mellan raderna

- Varför smyger Juli fram till trollsländan?
- Varför skriver Juli att trollsländan inte flög över hennes huvud?

Bortom raderna

- Tycker du bättre om att chatta eller prata i mobilen?
- Har du någon gång varit med om att en insekt kommit in? Vad gör man med olika typer av insekter?

Kapitel 9

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

skumma igenom, romantisk, sannolikt

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

På raderna

- Varför är Juli ensam hemma?
- Vad händer med Juli när klockan slår?
- Hur vet Juli att klockan inte är lagad?

Mellan raderna

- Varför svarar Lovisa att hon inte har tagit pärlan?

Bortom raderna

- Försök komma på olika saker man kan göra för att få tiden att gå när man väntar på något.
- Brukar du fixa mat till dig själv? Vad brukar du äta när du är ensam?

Kapitel 10

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

osammanhängande, vass, olycksbringande, förmådde

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

På raderna

- Vad var det läskiga med Lovisas dröm om zombien?
- Varför tycker de att det är konstigt att det är en trollslända på klockan?
- Hur många är döttraklockorna?

Mellan raderna

- Varför tycker inte Juli att det känns spännande att tänka på magiska krafter?
- Vad är smittkoppor?

Bortom raderna

- Lovisa säger att de inte vet säkert att det inte finns magiska krafter. Vad tänker du om det?
- Vad menas med att få evigt liv?

Kapitel 11

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

smatten, tydde, folktro, sattyg

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

På raderna

- Hur reagerar Juli när trollsländan kommer?
- Varifrån kommer bokens titel?
- Vad av allt Juli läser om får henne att lämna lägenheten?

Mellan raderna

- Vad menas med att en detalj kan vara liten, men ändå stor?
- Varför har Juli låst in sig?

Bortom raderna

- Juli går i judo och vill börja i streetdance. Vad gör du på din fritid? Finns det något du skulle vilja göra som du inte kan göra just nu?
- Juli har en låda med fina och viktiga saker. Vad tror du kan finnas i den?

Kapitel 12

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

en stor dos, besvära, urskiljbara

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

På raderna

- Varför stannar Juli kvar i trapphuset?
- När berättar Juli för sin pappa om vad hon läst på nätet?

Mellan raderna

- Varför reagerar inte Juli på det frasande ljudet?
- Vad menar Juli med att Margareta är typ hundra år?

Bortom raderna

- Har det hänt att du läst eller sett något på nätet som du ångrade efteråt? Vad gjorde du då?
- Vilka personer kan du ringa om det händer något obehagligt och du behöver hjälp?
- Vad tänker du om hur Margareta reagerade när Juli berättade om spökerierna? (Hon verkade inte tycka det var konstigt.)

Kapitel 13

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

bortblåsta, medvetande

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

På raderna

- Varför vill inte Juli ge armbandet till Emir?
- Vad med dansen är Juli mest nöjd över?
- Vilka tre bokstäver har försvunnit mystiskt?

Mellan raderna

- Vad menar Juli med att hon har både ögonen och synen kvar?

Bortom raderna

- Har du gjort något pinsamt som du tycker är skämmigt att tänka på?
- Hur kan Juli veta att det inte är en dröm? Tänk om Lovisa och dansen också är en del av drömmen?

Kapitel 14

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

rimligt, mist

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

På raderna

- Vem räknar klockslagen?
- Varför tar Lovisa fram sin mobil?

Mellan raderna

- Vad menas med att vänta andlöst?
- Vad menar Juli med att det var mer naturligt att hennes morfar dött än urmakarens döttrar?

Bortom raderna

- Juli säger att tretton är ett olyckstal. Har du något eget turtal eller olyckstal?
- Har du varit med om att någon du känner har dött?

Kapitel 15

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

hasp

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

På raderna

- Vad tror Juli att Olof vill göra?
- Varför vill inte Juli att Lovisa ska öppna klockan?

Mellan raderna

- Varför har Juli svårt att ta in vad Lovisa sa?

Bortom raderna

- Varför blir man egentligen stel av skräck? Varför flyr man inte alltid när man blir rädd?
- Vad för sorts namn är Harriet? Gammaldags eller modernt? Känner du någon som heter så? Kommer du på några namn som liknar Harriet?

Kapitel 16

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

logiskt, prata i nattmössan

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

På raderna

- Vad säger Lovisa om att känna saker på sig?
- Var står namnet Julia?
- Vad hände 1783?

Mellan raderna

- Vad menar Juli med att hennes pappa aldrig skulle ha lagt pärlorna i klockan?
- Vilket är ordet de inte säger högt?
- Varför hoppas Juli att Lovisa ska säga att hon har fel?

Bortom raderna

- De viskar fastän ingen kan höra dem. Varför gör man ibland det?
- Hur skulle du ha känt dig om du varit med Juli och Lovisa? Hade du mest tyckt att det var spännande eller läskigt eller något annat?

Kapitel 17

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

kved

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

På raderna

- Vem är Juli rädd för?
- Vad får Lovisa att bli lika rädd som Juli?
- Vem är tolv år gammal?

Mellan raderna

- Vad menas med att tankarna skramlar runt?

Bortom raderna

- Varför har Harriet behållit klockan om hon tror att den är magisk?
- Är det någon skillnad på spöke och demon?
- Vad tänker du att en människas själ är?

Kapitel 18

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

onekligen

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

På raderna

- Var träffar flickorna Margareta?
- Varför går Margareta därifrån?
- Varför vill Lovisa träffa Harriet?

Mellan raderna

- Vad tänker Margareta om det flickorna berättar?
- Hur länge har det gått sedan de köpte klockan?

Bortom raderna

- Känner du dina grannar eller inte? Brukar du hälsa på hos någon av dem?
- Lovisa tycker det vore konstigt om Julia var en mördare. Juli tänker att Harriet inte ser ut som en mördare. Hur tänker du att en mördare är eller ser ut?

Kapitel 19

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK
grunnande

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

På raderna

- På vilka sätt tog de hjälp av mobilen för att hitta till Harriet?
- Hur känner sig Juli när de kommer fram till Harriets hus?
- Vad får de för hjälp av mannen i kostym?

Mellan raderna

- Vad menar Lovisa med att de kanske kommit för sent?

Bortom raderna

- Vem tycker du är modigare, Juli eller Lovisa? Varför?
- Varför tror du att det tog så länge innan dörren till lägenheten öppnades?

Kapitel 20

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK
förnärmad, i all sin dar, förfäran

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

På raderna

- Varför blir Harriet glad när de kommer dit?
- Vad vill Harriet bjuda dem på?
- Varför behövde Julia trösta Viveka?
- När har Harriet sett Julia?

Mellan raderna

- Varför blir Harriet förvånad när hon hör Julis röst?
- När blir Harriet sorgsen?

Bortom raderna

- Brukar du använda ordet finrum? Vad är det för något?
- Harriet är inte alls rädd för att dö, hon tycker det ska bli lite spännande. Vad tänker du om det?

Kapitel 21

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

polleten hade trillat ner

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

På raderna

- Varför slog klockan tretton slag?
- För vems skull vill de ta Julia till Harriet?
- Vem kommer på hur de kan hjälpa Julia att hitta till Harriet?

Mellan raderna

- Varför vill inte Juli såga i klockan?

Bortom raderna

- Juli vet inte om trollsländan kunde höra vad de sa. Vilka olika sätt att kommunicera finns det? (Bland människor och djur.)

Kapitel 22

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

gick upp för mig, öronbedövande, trion

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

På raderna

- Varför frågar Harriet vem Juli och Lovisa är?
- Varför vill Harriet inte prata om högt om trollsländan?
- Hur förstår Juli och Lovisa att Harriet ser Julia?

Mellan raderna

- Vad tror du att pappa tänker att det är för trollslända?
- Varför frågar Harriet om Juli och Lovisa vill komma in och leka?

Bortom raderna

- Har du någon gång trott att du sett eller hört ett spöke? OM spöken fanns, hur tror du att de i så fall skulle se ut? Hur skulle man veta att det var ett spöke man såg?

Kapitel 23

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

På raderna

- Vad är annorlunda med klockan nu?
- Vad säger Juli om påfågelsfjärilar?
- Varför har mamma hoppat av sin kurs?

Mellan raderna

- Vad är det för bildbevis Juli menar?
- Hur har Emir fått tag i Julis chattadress?

Bortom raderna

- Tror du att Julia är borta från klockan för alltid eller att hon kommer att komma tillbaka?

Efter läsningen

- Är det något du undrar över som du inte har fått svar på?
- Är det något du tycker författaren borde ha gjort annorlunda?
- Vilken är din favoritscen eller favorithändelse?
- När är berättelsen som mest spännande?
- Finns det något i boken som du kan känna igen dig i?
- Hur var språket i boken? Hur var orden och meningarna? Lättlästa eller svårlästa?
- Påminner boken om någon annan bok eller film du känner till? Vilka likheter finns i så fall?
- Vilka typiska saker i boken gör att den tillhör genren rysare?